

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงาน ในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี*

BUDDHIST INTEGRATION FOR PROMOTING EFFECTIVENESS OF SMALL RETAIL BUSINESS EMPLOYEES IN PATUM THANI PROVINCE

สุจิตตรา สวาทยานนท์, สุรพล สุยะพรหม, เกียรติศักดิ์ สุขเหลืออง
Suchittra Sawatyanon, Suraphon Suyaphrom, Kiettisak Sukluang
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: suchittra@purefilter.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และ 3. นำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงาน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 170 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติถดถอย การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้สำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยเนื้อหาพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี พบว่า การปฏิบัติงานตามหลัก 7S ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงาน ได้ร้อยละ 71.8 และหลักพละ 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงาน ได้ร้อยละ 70.7 3. รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงาน พบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร มีปัจจัยพื้นฐาน คือ การปฏิบัติงานตามหลัก 7S นำมาบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ หลักพละ 4 ประกอบด้วย 1. ปัญญาพละ กำลังความรู้ 2. วิริยพละ นำสู่การปฏิบัติ 3. อดวิชชพละ ซื่อสัตย์สุจริต 4. สังคหพละ มีจิตอาสา

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน; ธุรกิจขายปลีก

Abstracts

This research article aimed: 1. to study operational effectiveness, 2. to factors affecting operational effectiveness, and 3. to propose integrating Buddhism to promote employee performance effectiveness. The research model was a combination of methods. Quantitative research utilized questionnaires. Data were collected from 170 people and analyzed with social science packages, including means, standard deviations, and regression statistics. Qualitative research involved in-depth interviews with key contributors, 18 photos or people, and 10 specific group conversations or people. Data were analyzed by descriptive content.

The research showed that: 1. Employee productivity in small retail businesses in Pathum Thani province was high. 2. Factors affecting employee performance in small retail businesses in Pathum Thani province included implementing the 7S principle, which affected employees' effectiveness by 71.8%, and the physical strength principle 4, which affected employees' effectiveness by 70.7%. 3. An integrated Buddhist model to promote employee performance effectiveness fundamentally enhanced the performance of personnel. This enhancement was based on the 7S principle, integrated with the principles of Buddhist Dhamma, namely the 4 physical principles: 1. Wisdom, strength, knowledge, 2. Virtue, 3. Honesty and integrity, 4. Sangha Phala Volunteer.

Keywords: Buddhist Integration; Effectiveness Working; Retail Business

บทนำ

ปัจจุบันนี้องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในด้านอัตรากำลังคนภายในองค์กรที่ถูกจำกัดลดน้อยลง การปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการปฏิบัติงาน การใช้ระบบประกันคุณภาพและผลกระทบจากเศรษฐกิจที่ตกต่ำลง ปัญหานี้หากไม่เร่งแก้ไขให้ถูกต้อง จะทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรไม่เกิดประสิทธิภาพตามที่องค์กรต้องการก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร หรือหน่วยงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร (วิจัยกรุงศรี, 2562)

การปฏิบัติงานตามโครงการหรือแผนงานนั้นตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งตามแนวความคิดสมัยใหม่ในการจัดกิจกรรมงานจะเริ่มต้นที่การตั้งจุดสำเร็จของงาน

นั่นคือมีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของผลสำเร็จที่เราต้องการ ถ้าใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามาดำเนินการในธุรกิจหรืองานได้น้อยที่สุด และผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สมคิด บางโม, 2561)

ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ คือการเน้นการส่งเสริมให้มีการค้าเสรีกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกและหนึ่งในกลไกที่สำคัญนั้น ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นหนึ่งที่ควรตระหนักและยอมรับกันโดยทั่วไป (สุชญา บุญพิพัฒน์ และคณะ, 2561) ธุรกิจร้านค้าปลีกถือว่าเป็นธุรกิจที่อยู่ใกล้บ้าน ให้บริการความสะดวกสบายในการซื้อหาสินค้าที่ต้องการ โดยไม่ต้องเดินทางไปหาซื้อสินค้ายังที่ห่างไกลออกไปเมื่อการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน การสื่อสารที่ไร้พรมแดนและการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้ความต้องการของผู้บริโภคเปลี่ยนไป ผู้บริโภคต้องการใช้บริการในร้านค้าที่อำนวยความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ต้องการสินค้าที่อยู่ในสภาพที่ดีสะอาดและใหม่ต้องการที่จะตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าได้เอง และยังต้องการความสะดวกจากบริการใหม่ ๆ ซึ่งมีทิศทางเติบโตอย่างก้าวกระโดด ผู้ประกอบการจึงต้องเร่งปรับกลยุทธ์ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเพื่อขยายฐานรายได้และกลุ่มลูกค้าในระยะยาว (วิจัยกรุงศรี, 2562)

สำหรับปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี เป้าหมายการขายสูงเกินไป เป้าขายสูงเกินที่จะบรรลุเป้าหมายได้ คู่แข่งขันมากเกินไปและอยู่ใกล้กัน พนักงานขายไม่สามารถขายสินค้าได้ในตลาดที่มีคู่แข่งจำนวนมาก ทำให้พนักงานขายไม่สามารถเข้าถึงลูกค้าได้ กิจกรรมไม่มีระบบการขายที่ดี พนักงานขายไม่มีเครื่องมือในการขาย ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือทั้งลูกค้าและพนักงานขาย จึงต้องมีการสอบถามและหาข้อมูลจากกิจการอื่นว่าจ่ายเงินเดือนและผลตอบแทนอย่างไรเพื่อรักษาพนักงานขายเหล่านี้ไว้ (วิจัยกรุงศรี, 2562)

แนวคิดเพื่อการทำงานให้มีความสุขตามวิถีพุทธศาสนาที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพูดกันมาก คือการนำ “ธรรมะ” หรือ “หลักธรรมของพระพุทธศาสนา” มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่พึงประสงค์ ช่วยให้บรรยากาศในองค์กรเป็นมิตรและเกิดความร่มเย็นเป็นสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักพระ 4 (อง.นวก. (ไทย) 23/5/439) ที่เป็นหลักธรรมในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานีให้บรรลุเป้าหมายประกอบด้วย 1) ปัญญาพละ 2) วิริยพละ 3) อดทนพละ และ 4) สังคหพละ (ที.ปา. (ไทย) 11/231/233) ช่วยให้นักบริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ นักบริหารจะสามารถวางแผนจัดองค์การ แต่งตั้งบุคลากรอำนวยความสะดวก และควบคุมได้ดีต้องมีความฉลาด ขยัน สุจริตและมนุษยสัมพันธ์ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2551)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี” เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในบูรณาการส่งเสริมส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการได้หลาย ๆ หน่วยงานได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยแบ่งเป็น การวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อสนับสนุนและยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 294 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2565) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) คำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane เพื่อหาประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 170 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ กลุ่มพนักงาน กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มลูกค้าหรือผู้รับบริการ

3. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นได้ทดสอบแบบสอบถาม (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.985 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงสามารถใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 170 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 2 กลุ่มงาน โดยใช้วิธีการกระจายตามสัดส่วน ได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์จำนวน 170 ชุด คิดเป็น 100 %

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคนบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียงให้ครบตามคำถามการสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติ สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย และการถดถอยแบบขั้นตอน

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิง ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาค่าความถี่และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 รองลงมาคือ ด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ด้านการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และด้านการปรับเปลี่ยน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี พบว่า การปฏิบัติงานตามหลัก 7S ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็ก มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การปฏิบัติงานตามหลัก 7S สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 71.8 และรายด้าน ได้แก่ ด้านค่านิยม ด้านทักษะ ด้านรูปแบบ และด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ

หลักผละ 4 ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็ก มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักผละ 4 สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 70.7 และรายด้าน ได้แก่ ด้านวิริยะพละ นำสู่ปฏิบัติ ด้านสังคหะพละ มีจิตอาสา และด้านปัญญาพละ กำลังความรู้ ตามลำดับ

3. รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี พบว่า พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการผลิต 2. ด้านประสิทธิภาพ 3. ด้านความพึงพอใจ 4. ด้านการปรับเปลี่ยน 5. ด้านการพัฒนา มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนด้วยกัน คือ หลักผละ 4 และการปฏิบัติงานตามหลัก 7S ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 หลักผละ 4 มีลักษณะดังนี้ 1) ด้านปัญญาพละ กำลังความรู้ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ คาดคะเนแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงาน ค้นคว้าหาความรู้วิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ให้เข้ากับการทำงานของหน่วยงานธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถมีการปฏิบัติงานที่ดีของบุคลากรในธุรกิจขนาดเล็ก รวมทั้งมีประสิทธิผลของการดำเนินธุรกิจตามความเหมาะสม 2) ด้านวิริยะพละ นำสู่การปฏิบัติ การส่งเสริมพนักงานให้ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ผลในงานที่ทำ มีสติสัมปชัญญะในการปฏิบัติงาน และมีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดแรงผลักดันของความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการส่งเสริมความ

มีประสิทธิผลของการดำเนินธุรกิจให้เกิดการพัฒนาให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ดีขึ้นและมีความเหมาะสมของรูปแบบการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ 3) ด้านอวัชพละ ชื่อสัตย์สุจริต การนำหลักจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ยึดมั่นค่านิยมที่ดี เคารพกฎและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เพราะการปฏิบัติงานในรูปแบบของความสุจริตเที่ยงธรรมนั้นเป็นการสร้างความโปร่งใสในธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบขนาดเล็กจำเป็นต้องเน้นหลักของความซื่อสัตย์สุจริต และความถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กรขนาดเล็กให้สามารถดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างเรียบร้อย 4) ด้านสังคมพลละ มีจิตอาสา การเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของพนักงานอย่างทั่วถึง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แก้ปัญหาให้พนักงานด้วยความปรารถนาดี และการให้ความช่วยเหลือสังคม หรือมีการตอบแทนสังคม เพื่อให้เกิดพลวัตของการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการพัฒนาองค์กรและสังคมล้วนต้องมีการตอบแทนต่อกัน

3.2 ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามหลัก 7S มีลักษณะ ดังนี้ 1) ด้านกลยุทธ์ (Strategy) ได้แก่ มีการวิเคราะห์โอกาส อุปสรรค และคอยจัดทำแผนปฏิบัติงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ในการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะได้มีการวางแผนเป้าหมายแล้ว เพื่อเป็นการกำหนดกรอบการทำงานให้กระชับ มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น 2) ด้านโครงสร้างองค์กร (Structure) ได้แก่ มีจำนวนพนักงานที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดความซ้ำซ้อน เพื่อปรับปรุงโครงสร้างให้เกิดความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรอย่างสม่ำเสมอเพื่อทำให้องค์กรมีแนวทางในการปฏิบัติงานตามความสามารถของบุคลากรในแต่ละระดับของงาน 3) ด้านรูปแบบ (Style) ได้แก่ ได้กำหนดขอบเขตของงานที่รับผิดชอบอย่างมีความชัดเจน โดยอาศัยความชำนาญหลายด้านประกอบกัน รวมทั้งคอยสลับหน้าที่กันทำเป็นระยะ ๆ เพื่อให้การดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อยและมีความเหมาะสม 4) ด้านระบบ (System) ได้แก่ การได้แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ทำให้ระบบปฏิบัติการ มีระบบปลอดภัย มีสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยเฉพาะบุคลากรที่เป็นลูกจ้างในระดับต่าง ๆ ล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องวางระบบการทำงานให้มีความเหมาะสม และชัดเจน มีสวัสดิการที่ดีเพื่อให้บุคลากรเหล่านี้มีความรู้ต่อการทำงานอย่างทุ่มเท 5) ด้านบุคคล (Staff) ได้แก่ พนักงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพราะพนักงานได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด สำหรับการบริหารจัดการบุคลากรในองค์กรธุรกิจจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับจำนวนบุคลากรเพราะว่า เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของงานว่าดีหรือไม่ 6) ด้านทักษะ (Skill) ได้แก่ ได้มีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะด้านนวัตกรรมการ

สื่อสาร โดยในการฝึกอบรมด้านทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ยังมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในองค์กรด้วย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยของการปฏิบัติงาน ในระบบที่เอื้อต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร 7) ด้านค่านิยมร่วม (Shared value) ได้แก่ พนักงานมีการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามค่านิยมร่วมกัน โดยได้มีการกำหนดค่านิยมขององค์กรไว้อย่างชัดเจน เพราะทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อองค์กรมีความทันสมัยใช้ได้จริง ตามมติที่มีการวางเป้าหมายร่วมกันในหลากหลายแนวความคิด สิ่งเหล่านี้จะนำพองค์กรให้ไปในทิศทางที่วางร่วมกัน

โดยปัจจัยทั้ง 2 ประการข้างต้น เป็นตัวส่งเสริมให้เห็นถึงประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี ได้มีประสิทธิภาพอย่างดีมากยิ่งขึ้น ทั้ง 5 ด้าน มีลักษณะดังนี้ 1) ด้านการผลิต ได้แก่ มีการนำระบบการผลิตแบบทันเวลาพอเหมาะมาใช้ในการผลิต มีการวางแผนการผลิตและควบคุมการผลิตให้เหมาะสม มีการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า 2) ด้านประสิทธิภาพ ได้แก่ วิเคราะห์จุดบกพร่องในกระบวนการผลิตและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมั่นในเกณฑ์การประเมินได้ 3) ด้านความพึงพอใจ ได้แก่ มีความพึงพอใจในผลการปฏิบัติงานหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือรับผิดชอบ มีความสุขในการปฏิบัติภารกิจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือรับผิดชอบ มีระบบการจัดการความรู้ที่ดีและส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ 4) ด้านการปรับเปลี่ยน ได้แก่ มีการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่การปฏิบัติงาน ระบุแนวทางพัฒนาผลงานใหม่ ๆ หรือการบริการรูปแบบใหม่ซึ่งดีกว่าหรือแตกต่างจากธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการปรับแผนกลยุทธ์จากผลลัพธ์ของการทำงานตามแผนงาน 5) ด้านการพัฒนา ได้แก่ มีการพัฒนาศักยภาพพนักงาน มีจัดกิจกรรมที่จะพัฒนาตนเองและจัดโครงการด้านการจัดการความรู้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผล รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี โดยมีการยกข้อค้นพบจากผลการวิจัยที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

อันดับ 1 ได้แก่ ปัญญาพล กำลังความรู้ แสดงให้เห็นว่า การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ คาดคะเนแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงาน ค้นคว้าหาความรู้วิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ให้เข้ากับการทำงานของหน่วยงานธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถมีการปฏิบัติงานที่ดีของบุคลากรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรณัฐ โรจนประภา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักพุทธธรรมมา

ประยุกต์ใช้ในการสร้างสังคมแห่งสัมมาปัญญาในประเทศไทย” พบว่า การวิเคราะห์หลักพุทธธรรม คือ หลักผละ 4 ซึ่งสอดคล้องกับโลกยุคข้อมูลข่าวสารที่ต่อมาจากโลกทุนนิยมนี้มาก เพราะเป็นหลักที่มีเป้าหมายปรองดองนำไปสู่สันติสุขตามหลักอรรถปริวรรคด้วยการใช้ปัญญาระดับประสบการณ์ตรงที่ถูกต้องไว้ใจได้มากกว่าปัญญาระดับการจำ หรือการคิดคำนวณ ทั้งยังมีหลักยึดด้านความกล้ากระทำสิ่งถูกต้องที่พิจารณาดีแล้ว กับหลักความเพียรไม่ท้อถอยในการไปสู่เป้าหมาย

อันดับ 2 ได้แก่ วิริยพละ นำสู่การปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมพนักงานให้ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ผลในงานที่ทำ มีสติสัมปชัญญะในการปฏิบัติงาน และมีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดแรงผลักดันของความเปลี่ยนแปลงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภวัต นิตยโชติ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะตามหลักผละ 4 ของบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสงขลา” พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามหลักผละ 4 ของบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา พบว่า ใช้เทคนิคการฝึกอบรมที่หลากหลาย โดยใช้สื่อประสมใช้เกมและกิจกรรม แบบค่อยเป็นค่อยไป แยกเฉพาะกลุ่มโดยให้เหมาะกับความรู้ความสามารถ ให้มีวิธีคิดที่เป็นระบบ ระเบียบ มีขั้นตอน โดยใช้เหตุผล มีสติ สมาธิ ผึกฝนให้มองรอบด้าน รู้จักตนเอง รู้จักคนที่เกี่ยวข้อง มีความคิดสร้างสรรค์ มีความฉลาดในการบริหารจัดการ มีความมุ่งมั่นขยัน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค มานะอดทน

อันดับ 3 ได้แก่ อนุวัชพละ ชื่อสัตย์สุจริต แสดงให้เห็นว่า การนำหลักจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ยึดมั่นค่านิยมที่ดี เคารพกฎและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เพราะการปฏิบัติงานในรูปแบบของความสุจริตเที่ยงธรรมนั้น เป็นการสร้างความโปร่งใสในธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจดำเนินการไปอย่างประสิทธิภาพ ซึ่งในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบขนาดเล็กจำเป็นต้องเน้นหลักของความซื่อสัตย์สุจริต และความถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กรขนาดเล็กให้สามารถดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างเรียบร้อยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณภัทร ปินพรรัตน์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของผู้นำองค์กรตามหลักผละ 4 ในธุรกิจประกันภัย” พบว่า หลักธรรมผละ 4 ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้นำองค์กร คือ ผู้นำองค์กรต้องมีความซื่อตรงมีความยุติธรรม ไม่มีอคติต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำองค์กรควรยึดหลักความสุจริตในการบริหารกิจการ ผู้นำองค์กรควรปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ไม่ปิดบังซ่อนเร้นต่อสาธารณชน

อันดับ 4 ได้แก่ สังคหพละ มีจิตอาสา แสดงให้เห็นว่า การเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของพนักงานอย่างทั่วถึง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แก้ปัญหาให้พนักงานด้วยความปรารถนาดี และการให้ความช่วยเหลือสังคม เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการพัฒนาองค์กรและสังคมล้วนต้องมีการตอบแทนต่อกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวงเพชร คงจันทร์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว” พบว่า การนำกฎหมายเข้ามาปรับใช้เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายใส่ใจ หรือเอาใจใส่ อีกประการหนึ่งเมื่อพิจารณาวิเคราะห์ในแต่ละมาตราให้ลึกซึ้งเข้าไปยังพบอีกว่า กฎหมายแต่ละมาตรานั้นได้แฝงไปด้วยมนุษยธรรม ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความมีน้ำใจ ความเสียสละ นอกจากสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้อีก

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี” สามารถสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปได้ว่า พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ (การปฏิบัติงานตามหลัก 7s + พุทธบูรณาการหลักผล 4) = ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงาน คือ การปฏิบัติงานตามหลัก 7S ประกอบด้วย (1) กลยุทธ์ (2) โครงสร้างองค์กร (3) รูปแบบ (4) ระบบ (5) บุคคล (6) ทักษะ (7) ค่านิยมร่วม และพุทธบูรณาการหลักผล 4 เป็นหลักธรรมที่เป็นกำลังแห่งคุณธรรมทั้ง 4 ประการ ช่วยให้พนักงานปฏิบัติงานที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) ปัญญาละ กำลังความรู้ 2) วิริยะละ นำสู่ปฏิบัติ 3) อดวิชชะละ ซื่อสัตย์สุจริต 4) สังคหะละ มีจิตอาสา

นำไปสู่ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงาน การปฏิบัติงานของพนักงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากการดำเนินกิจการต่าง ๆ ล้วนต้องอาศัยบุคลากรในองค์กรเป็นหลัก แม้จะมีการใช้อุปกรณ์ เครื่องจักร เทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการทำงานแล้วก็ตาม การมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ อุบนิสัยที่ดี และนำคุณสมบัติดังกล่าวมาสร้างสรรค์งานให้เกิดความสำเร็จและผลผลิตที่ดี ตอบสนองเป้าหมายขององค์กร เพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจขายปลีกขนาดเล็กในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ มาตรฐานการผลิต เน้นประสิทธิภาพ ฉลาดพึงพอใจ ปรับเปลี่ยนทันสมัย และนำไปใช้พัฒนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนำระบบการผลิตแบบทันเวลาพอดี (Just in time) มาประยุกต์ใช้ในการผลิตเพื่อให้เกิดความทันสมัยมากขึ้น
2. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ควรมีการกำหนดเกี่ยวกับนโยบายในเรื่องของการประเมินความรู้ ความสามารถ เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งต่าง ๆ อยู่บนพื้นฐานแห่งความถูกต้องเหมาะสม ให้มีความยุติธรรม และสามารถเชื่อมั่นในเกณฑ์การประเมินได้
3. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ควรมีการวางนโยบายในเรื่องของรูปแบบการปฏิบัติงาน เพื่อให้เข้ากับผลการปฏิบัติงานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ควรมีการกำหนดแผนกลยุทธ์ขององค์กรที่มีความชัดเจน ครอบคลุมและมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ
2. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ควรมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดความซ้ำซ้อนของขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรเกิดความเสถียรภาพ
3. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ควรมีรูปแบบเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม และสลับหน้าที่กันทำเพื่อความเท่าเทียมกันของพนักงานในระดับต่าง ๆ รวมถึงหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นสามารถเข้าไปแก้ไขได้อย่างทันถ่วงที

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานของพนักงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็ก หรือปัจจัยที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของพนักงาน ทั้งในส่วนของแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์ และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอื่น ๆ

เช่น สัปบุริสธรรม หลักฆราวาสธรรม หรือหลักอภิธานิยธรรม เป็นต้น เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับกระบวนการหรือรูปแบบองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการศึกษา

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการในรูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจขนาดเล็ก เพื่อให้ทราบถึงแนวทางและการแก้ปัญหา เมื่อเกิดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการดำเนินงานหรือในรูปแบบที่เกี่ยวข้อง

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการธุรกิจขนาดเล็กโดยใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2565). *ธุรกิจขนาดเล็ก จังหวัดปทุมธานี*. สืบค้น 25 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=69
- ณภัทร ปิณฑรัตน์. (2555). *คุณลักษณะของผู้นำองค์กรตามหลักพละ 4 ในธุรกิจประกันภัย* (รายงานวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. ปรีนติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด.
- ภวัต นิตยโชติ. (2561). *การพัฒนาสมรรถนะตามหลักพละ 4 ของบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสงขลา* (ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วงเพชร คงจันทร์. (2556). *การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิจัยกรุงศรี. (2562). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2562-2564 : อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์*. สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.krungsri.com/>
- วีรณัฐ โรจนประภา. (2559). การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสังคมแห่งสัมมาปัญญาในประเทศไทย. *วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 12(3), 217-231.

สมคิด บางโม. (2561). *จริยธรรมทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: พัฒนวิทย์การพิมพ์.
สุขญา บุญพิพัฒน์ และคณะ. (2561). *การจัดการสินค้าในร้านค้าปลีก*. กรุงเทพฯ: ออลบุ๊กส์
ในเครือบริษัท เอ เอ็ม เอ ฮาร์ท จำกัด.